

VAS-ÉS-FÉMMUNKÁS

A ROMÁNIAI VAS-, FÉM- ÉS VEGYIPARI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési ár: egy évre 100, fél évre 50 Lei
TELEFON 4-50-13

MEGJELEINK MINDEN HÓ ELSEJÉN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUKAREST V, STRADA ISVOR No. 11.

Május 1, a nagy seregszemle napja

Irta: Bartalis Sándor

Évről-évre, most már 46-szor tart seregszemléket sorai felett a szociáldemokrácia. Május elsejét, 46 évvel ezelőtt a Párizsban tartott nemzetközi munkás kongresszus avatta a világ dolgozóinak ünnepévé, amely napon millió és millió proletár szívből és lélekben együttérezve emeli fel tiltakozó szavát a közös rabszolgasors ellen és újra meg újra hitet tesz a szociáldemokrácia eszméje mellett, hogy ezen keresztül eljusson a szabad népek szabad otthonába.

Évszázadok kellettek ahhoz, amíg a szolgaság bilincsei alatt szenvedő dolgozó nép felismerve osztályhelyzetét a szervezkedés útjára lépett és megteremtette a modern munkásmozgalmat, amely mozgalomnak egyik kiemelkedő határköve az 1889-iki Párizsi kongresszus volt. Ettől az időtől kezdve a proletáriátus szervezett és céltudatos harcot folytat jogainak érvényesítéséért, nemzetközi alapon, országhatárokon való tekintet nélkül az egész világon. És ezt az erőgyűjtést és céltudatos harcot a kapitalizmus nem nézte közömbösen, összetett kezekkel, hanem szintén szervezettel a pénz és fegyveres hatalomra támaszkodva irto hadjáratot indított, mindenütt, ahol csak szervezett munkások voltak s ahol a szocializmus a porondra lépett.

Érthető a burzsoávilág idegessége, hiszen a szocializmus nem átmeneti pillanatnyi célokat tűzött ki maga elé, hanem az emberi munkaerő kizsákmányolásán alapuló tőkés termelési rendszer megszüntetését és helyébe az öszemberiség, tehát a termelők és fogyasztók érdekeit szolgáló új rendszer megteremtését, amely új rendszerben meg kell szűnjön a felső tízezrek kiváltságos helyzete, a sok száz és száz millió dolgozókkal szemben.

És addig is, amíg a régi korhadat világ helyébe az új világ felépül gátat akar vetni a határtalan munkás kizsákmányolásnak és üldözésnek. Ez a célja a szociáldemokráciának! És ezzel a céllal szemben hiábavalónak bizonyult a kapitalista világ minden gyűlölködő és irgalmatlan hajszája, mert a célért való áldozatkészség és lelkesedés ott él a dolgozó millióinak lelkében, amely lelkesedés és áldozatkészség minden nap előbbre viszi nagy ügyünket egy-egy lépéssel.

A 46 év előtti napi 14 és 16 órai munkaidő ma már törvényesen 8 órában van megállapítva, sőt már a heti 40 órás munkaidő bevezetésének a mesgyéjén állunk. Az öregségi és rokkantsági biztosítás, a beteg és balesetbiztosítás, a gyermek és nő munkavédelem, a munkanélküliség elleni biztosítás és sok más hasonló munkásvédő törvények már minden figyelembe jövő kulturállam törvénytarában helyet foglal. Ezek a követelések 46 év előtt sokaknak szemében komolytalannak és megvalósíthatatlannak tűnt fel.

A munkásság azonban nem állt meg gazdasági érdekei védelmének célkitűzésénél, hanem egyuttal harcot indított a politikai hatalom meghódításáért is. Ennek a harcnak folytán lehetővé vált, hogy a munkásság képviselői bevonultak a törvényhozó testületekbe, a megyei, városi és községi képviselőtestületekbe, ahol megbízóik nevében ellenőrzést gyakorolnak és irányt szabnak a dolgozók sorsa feletti határozatoknak. Ma már

nincs kulturállam, ahol ezekben az intézményekben a munkásság nem küzdött volna ki a maga helyét, sőt nem egy helyen szociáldemokrata kormány áll az ország élén.

Tagadhatatlan, hogy ezek az előretörések áldozatokat követelnek, mert minél erőteljesebb a munkásság szabadság iránti küzdelme, annál erősebb az ellenállás a kapitalisták részéről. Fasizmust és a reakciónak minden eszközt felhasználják, hogy gátat vessenek a proletáriátus győzelmes előhaladásának. A reakció legyőzhette Németország és Ausztria munkásságát, azonban nem győzte le az eszmét, amely ott él a szívekben mint a szabadság utáni vágyak kiolthatatlan tüze és ez a tűz rövidesen újra lángolni fog, hogy végkép felperzselje a pusztuló kapitalista rendszer utolsó maradványait is. Csüggedésre nincs okunk, a szociáldemokrácia a harcok tűzét évtizedek óta állja. És állja eredménnyel! Azon nem lehet csodálkozni ha egyik-másik fronton vannak pillanatnyi visszavonulások, hiszen a szociáldemokráciának egy egész világ ellen kell állandó harcot folytatni. Harcol egyrészt a felfegyverzett kapitalizmussal szemben, másrészt a szolgaságra nevelt és sötétségben tartott proletárok hadával szemben. És mégsem törtünk meg, hanem folytatjuk a harcot a végső győzelemig.

Mi Romániai proletárok ugyancsak méltó részesei kell legyünk ennek a nagy világháborúban és elsősorban idehaza kell megtegyük kötelességünket. Nem lehetünk pusztán szemlélői, miként csapnak össze fejünk felett a fasizmus szennyes hullámai. Ma már országunk politikai és gazdasági közéletét is nyaldossák a mérges kígyók fullánkjai, amely elsősorban a munkásság lelkét és testét fogja megfertőzni. Minden országban a reakció a saját helyi viszonyaihoz alkalmazkodva találta ki tetszetős jelszavakat, aminek leple alatt becsempészte a fasizmust. Németországban a nemzet szocializmust, Ausztriában keresztényszocializmust, más helyen antiszemitizmust és nálunk a numerusz valahikuszt találta ki, aminek az a célja, hogy a dolgozó román és kisebbségi nyelvet beszélő munkásokat egymás ellen uszítsák és hogy a román tömegek elhiggyék miszerint minden nyomor és szenvedésnek a kisebbségi munkások az okai, hogy ezáltal eltereljék a figyelmet az igazi okokról, a telhetetlen bankokról és nagy iparvállalatokról, amelyek egyformán zsákmányolják ki az ország dolgozó népét, tekintet nélkül, hogy ki milyen nemzetiséghez tartozik. De az urak, amíg a numerusz valahikuszt, vagyis a népek egymás elleni gyűlöletet szítják, addig ők megférnek egymás mellett, a bankok és iparvállalatok igazgatóságaiban és nyugodt lelkiismerettel vágják zsebre a sok százezrekre menő osztalékot, abból a haszonból, amit román, magyar és német munkások hajtottak részükre, amíg a munkásnak száraz kenyérre való is alig jut. Éppen Május elsején, a dolgozó emberiség ezen nagy napján kiáltjuk a gyárak, a bányák és kisüzemek, falvak és városok proletárjai felé: Ébredjétek! Ne engedjétek magatokat félrevezetni politikai kalandorok által. Jelszavunk vezéreljen továbbra is a nagy építőmunkában; Világ proletárjai egyesüljétek.

Te tévedsz, elvtárs! Rajtad áll a dolog!

JOHANNES R. BECHER VERSE

Te tévedsz, elvtárs, ha úgy hiszed,
nem rajtad áll az ügy.
Te hibázol, elvtárs, ha gondolod:
nem azon válik el,
hogy mellette vagy ellene állasz-c.
„Egyvel kevesebb vagy több” — úgy hiszed
—, mit tesz az!?”
„Hagy már abba végre, hogy mindig csak
rám van gondod!”
„Tőlem nem függ semmi —
Ugyan ki vagyok én?!” —
Te hamisan hiszed, elvtárs,
rajtad mulik, elvtárs, éppen RAJTAD!

Te tévedsz, elvtárs, ha úgy gondolod,
nem rajtad áll az ügy.
Te hamisan véled, elvtárs, ha azt hiszed:
„A sztrájkban
velük tartok-e, vagy sem,
mi mulhat abban rajtam?” —
„A győzelem” — gondolod — „nem tőlem függ”.
„Mit nyertek azzal, ha ott vagyok?
Rajtam nem dől el semmi sem”...
Elvtárs,
Te tévedsz,
éppen rajtad, elvtárs, éppen rajtad
mulott akkor minden.

Te tévedsz, elvtárs, ha azt hiszed,
rajtad nem fordul semmi.
Te hibázol, elvtárs, ha gondolod:
„Hogy én velük megyek-e vagy sem,
azon nem mulik semmi.”
„Ha már ezek és ezek mennek,
semmi sem függ attól,
hogy velük tartok-e vagy sem.”
„Két lábbal több, — semmit sem ér az,
rajtam, éppen rajtam biztosan nem mulik
semmi!”
Te tévedsz, elvtárs,
rajtad, éppen RAJTAD fordul meg minden,
elvtárs!

Te tévedsz elvtárs, ha azt hiszed,
EGY embertől nem függ semmi.
Rajtad, rajtad fordul meg elvtárs!
Ha te nem tartasz velünk,
ha te otthon üldögélsz,
ha te abban bízol,
hogy mások majd megteszik helyetted is —
hiányozni fogsz és amit te is kívánsz,
csak félig valósul meg —
mert rajtad, elvtárs, éppen RAJTAD dől
el minden!

Te hibázol elvtárs, hamisan
és önmagad ellen számítasz.
Nincs rendben az, ha úgy hiszed,
rajtad nem mulik semmi.
Tévedésed, hamis hited majd elébed tartjuk.
Ma még nincs későn,
még van idő, ma még rendbehozható,
ami hibás. —
ELVTÁRSÁK!
Mindnyájan, kik vagytok, rajtatok áll!
Mindenkin és minden egyesén!
RAJTAM!
RAJTAD!
RAJTAD, ELVTÁRS!

Szegő István fordítása.

Az állami fémhanyók munkásainak kollektív szerződés tárgyalása

Jeleztük szaklapunk utóbbi számában is, hogy az állami fémhanyók munkásainak kollektív szerződése ez év Március 15-én járta le. Az új kollektív szerződés kötésre irányuló tárgyalások március 15-én kezdődtek, Chirila Cluj-i munkaügyi felügyelő elnöke mellett. A vasmunkásokat Gârbovean Simon, Zsilvölgyi kerületi vasas titkár és Lăscău Nicolae a vajdahunyadi vasas csoport elnöke képviselték.

A régi szerződés egyes pontjainak megváltoztatása céljából, a vasmunkások egy 17 pontból álló memorandumot nyújtottak át, amely a munkások életfeltételeit van hivatva előbbrevini. (A memorandum pontjait közöltettük múlt számunkban). A két napig tartott tárgyalások (március 15—16) csak részleges eredményre vezettek, mivel a munkabérek felölő pontokban nem jöhetett egyezség létre. A munkások megbízottai 20%-os munkabér javítást állítottak fel, melyel szemben az üzem képviselői 10%-os bércsökkenést javasoltak. Nem ismerjük, hogy milyen indokok alapján javasolhatták a 10%-os bércsökkenést, mivel a jegyzőkönyv indokokat nem sorakoztat fel. De felvetődik a kérdés, hogy egyáltalában lehet-e nekik indokaik akkor, amikor a kormány szerencsétlen gazdasági és pénzügyi politikája következtében az elsődrendű közszükségletű cikkek árai rohamosan emelkednek. Drágul az élet, mélyül a nyomor.

A munkabérek leszállítását célzó törekvésben az állam képviselői hiu reményeket tápláltak.

A közvetlen tárgyalások folyamán a felek megállapodtak abban, hogy a régi szerződésben foglalt 1—35-iki pontok továbbra is változatlanul maradnak, kivéve a 12-ös és 31-es pontok, valamint a 14-ik pont, amely közös megegyezés folytán megváltozott. Hasonlóképpen változatlanul maradnak a régi szerződés 38, 45, 58, 59, 61; 62; 63; 64; 65; 66, 67 pontjai.

Nem jött létre megegyezés a következő pontokban: 36, 37, 39, 40, 41, 42; 43; 44; 46; 47; 48, 49, 50, 51, 52, 53; 54; 55; 56; 57; 60.

A megnevezett pontok felett a semitűszék mellett működő döntőbírószék határozott, amely ügyben április 10-én ülést tartott.

A munkabérek tekintetében hozott döntőbírószéki határozat a következő:

TÁBLÁZAT

Categoria	béremelés	%
Szaktanácsadók:		
I osztály	5	5.81
II "	4	5.13
III "	4	5.56
IV "	4	5.89
Segédek:		
I osztály	4	7.40
II "	3	6.67
Tanulók		
I év	2	10.—
II "	2	8.33
III "	2	7.14
IV "	4	11.11
Felvigyázók 12 órára:		
Nappali felvigyázók	3	6.81
Éjjeli felvigyázók	3	6.25
Felvigyázók volt munkások:		
Nappali felvigyázók	3	5.17
Éjjeli felvigyázók	3	4.92
Nők:		
I osztály	7	17.07
II "	4	12.50
Tűzölők, fékezők, palyaőrök, váltóőrök, irodaszolgák, vasúti munkások:		
I osztály óránként	0.50	5.—
II "	0.50	5.88
III "	0.40	4.93
IV "	0.40	5.19
V "	0.40	5.88
VI "	0.30	4.76
VII "	0.30	5.—

A régi szerződés rendelkezéseinek értelmében a vajdahunyadi vasgyár szaktanácsadói a 49. cikkben foglalt munkabérek kapták. Az új szerződésben a cikk rendelkezéseiből a „szaktanácsadók” szót törölték, melynek következtében a 42. cikk rendelkezéseibe esnek.

E változás következtében a hunyadi vasgyári szaktanácsadók az általános béremelésen kívül, még 6 lej emelésben részesülnek, ami a 42- és 49-ik cikkek közötti bérkülönbség miatt állt elő.

A Szövetség központi vezetőségének ülése

Szövetségünk központi vezetősége és felügyelő bizottsága Március hó 29—31-én Bukarestben ülést tartott. A napirendi pontok voltak: titkári és pénztári jelentés, a munkásság gazdasági helyzete, szerkesztés és több belső ügyek feletti határozathozatal.

A titkári jelentést rövid kivonatban itt közöljük, valamint a pénztári jelentést is, mely jelentések áttekintést nyújtanak Szövetségünknek egy mozgalmi mint anyagi helyzetéről. Összefoglalva jelentésünk a következő:

Szövetségünk és a hozzátartozó helyiszervezetek bár nem bizonyítanak rendkívüli nagy előhaladást, mégis nyugodtan jelenthetjük, hogy 1934 év folyamán már elértük az 1930. évvégi taglétszámot. Áttekintés szempontjából itt közöljük az utolsó 6 évnek taglétszámát: 1929. évvégi taglétszám 9630, 1930-ban 6450, 1931-ben 4828, 1932-ben 4466, 1933-ban 6151 és 1934 év végén 6608. Minden esetre még nem tartunk ott a taglétszám tekintetében, ahol a krízis előtt 1929-ben voltunk, mert még mindig van mintegy 3000 tagvesztésünk. Ezt a taglétszámvesztést pótolni nem volna nehéz dolog, mert ma már sok ipari üzem munkásainak létszáma megközelíti a krízis előtti számot, de a szervezés terén rendkívüli nehézségekkel kell megküzdeni. Az eredményes szervezési munka nemcsak a szervező erők alkalmasságától és kellő felkészültségétől függ, hanem függ egyrészt az ország gazdasági és politikai helyzetétől és másrészt a munkásság kultur fokától, illetve igényétől is. És attól, hogy az illető ország munkásságának a szervezkedés terén van-e már valamelyes tradíciója. Ezt a megállapítást elég világosan bizonyítják csoportjaink taglétszáma és azok aktivitása. Amely csoportnak évtizedes múltja van, ott mindig élénkebb a szervezeti élet és maradóbb a taglétszám, mint ott ahol fiatal a szervezet. Régi szervezett munkásoknak mindig nagyobb a kulturális igényük, mert erre nevelve vannak, tehát ragaszkodnak a szervezethez, hogy ennek révén megvédhessék jogait, munkabéreiket javíthassák, hogy kulturális és emberi igényeik kielégülést nyerjenek. Függ továbbá az eredményes szervezési munka az ország demokratikus, avagy diktatorikus irányzatának helyzetétől is. Ha az egyesülési, gyülekezési és általában a mozgalmi szabadság guzba van kötve nem lehet, vagy csak nagyon nehéz némileg is eredményes szervezési munkát végezni. Pedig mint minden eszmének és így a munkásmozgalomnak is állandó éltető ereje a folytonos propaganda, gyűlések és sajtó útján, mert csak ezen az úton lehet felvilágosítani, öntudatra ébreszteni és bátorságot önteni a szervezettől távol álló munkásokba, hogy harcba merjenek szállani érdekeik megvédéséért. Ezt a munkát azonban állandó cenzura és ostromállapot közepette végezni igen igen nehéz dolog.

De a kedvezőtlen viszonyok dacára nemcsak a szervezés, a tagszerzés terén értünk el eredményeket, hanem a bérmozgalmak teréről is számolhatunk be némi eredményekről. És ha az egyes üzemek munkásai, nem az utolsó percekben eszmélnének helyzetük tarthatatlanságára és szétforgácsolt erejüket idejében összpontosítanák, hogy kellő szervezeti és anyagi felkészültséggel induljanak harcba helyzetük megjavításáért, úgy minden bizonyosan sokkal jobb eredmények volnának kimutathatók mint így, az ugyszólván rögtönzött bérmozgalmak eseteinél. Minthogy a múlt évben adtunk egy összefoglaló jelentést, itt most csak 1934. év második felében indított bérmozgalmakat említjük meg és pedig: **Bukarest:** Schmidt reszelőgyár munkásai bérmozgalmat indítottak. Eredmény: 4—5 százalékos béremelés és a munkástörvények betartása. A munkások 3 hétig voltak sztrájkban. **Azuga** üveggyár munkásai egy évre szóló kollektív szerződést kötöttek fizetés rendezés mellett és a munkástörvények betartása foglaltatott a szerződésben. **Brassó:** Schiel gépgyár munkásai 15 pontból álló szerződést kötöttek, 8 százalékos béremelést, túlórára 25—50 és 100%-os túloradíj és atörvények betartása. **Kolozsvár:** Junász féle vasöntőgyárral kollektív szerződés kötött 20—30 százalékos béremelés, 25—50—100 százalékos túlórára. Ugyancsak a kolozsvári Hirsch vasöntőde munkásai hasonló szerződést kötöttek a céggel. **Brassó:** Teutsch gépgyár munkásai 10—12 százalékos béremelés mellett kötöttek szerződést 3 heti sztrájk után. **Zernest** celuloz gyár munkásai szerződést kötöttek részleges eredménnyel. **Tordán** az üveggyári és „Calcium” gyár munkásai részleges eredménnyel kötöttek szerződést az illető cégekkel. **Bukarest:** Haug gyári munkások két heti sztrájk után 10 százalékos bérredukciót vertek vissza és 6 hónapra szerződést kötöttek, a túlórái

százalék biztosítása és a munkástörvények elismerése mellett. **Anina:** bányatelepen dolgozó vasmunkások az ismeretes bányász sztrájkjal párhuzamosan szintén sztrájkba léptek, és a döntőbírószék útján műszakonként 5 lej béremelésre és tűzifa kedvezményben részesültek. **Resica-Margina** falepároló üzem munkásai közel 6 hónapig tartó sztrájkja sajnos eredménytelenül végződött. **Vajdahunyadi** vasgyár munkásainak a kollektív szerződés tárgyalása folyamatban van. Itt a munkások 20 százalékos béremelési igényt támasztottak.

Röviden dióhéjban foglalva ezek voltak az utolsó hónapok bérmozgalmi. Hangsúlyozni kívánjuk, hogy minden egyes esetben a munkástörvények betartása külön követeléseként kellett szerepeljen, amit a munkaadók anélkül is be kellene tartsanak, de amire azonban csak úgy hajlandók, ha a munkásság őket arra rá tudja kényszeríteni.

Szövetségünk pénztári jelentését ugyancsak e lapszámunkban közöljük, melyből tiszta és áttekinthető képet alkothat magának Szövetségünknek minden egyes tagja. Az 1934. évi bevétel, amint a számok mutatják meghaladja az előbbi évi bevételt. **Mig 1933.** évben tagjárulékból és beiratási díjakból 2.508.416 lej volt a bevétel, addig 1934-ben 2 millió 633.504 lej — tehát 124.000 lejjel több. Ez a bevétel azonban még nem mutatja pontosan az 1934. évi taglétszámzaporulatot, mert több mint 51283 ingyenbélyeg fogyott el, ami részben munkanélkülieknek és más hasonló, keresetnélküli esetekben vettek igénybe a szaktársak. Ha ezek is fizetett bélyeg gyánánt lettek volna kiadva, úgy a bevétel sokkal nagyobb lett volna. A kiadások, végösszege a segélyezéseknél kevés eltéréssel ugyanaz mind az előző évben. A munkanélküli segély ugyan csökkent 1934-ben, de ezzel szemben emelkedett a sztrájksegély és hetesegélyek összege. **Mig 1933-ban** sztrájksegélyre csak 2700 lej lett kifizetve, addig már 1934. évben 177.629 lej. A betegsegélyek 139.483 lejről 217.577 lejre emelkedtek. Ez a tény amellel szól, hogy a bérmozgalmak 1934-ben már intenzív folyamatot vettek. A kiadási rovatban még a szervezkedés és propaganda költségek emelkedtek némileg, míg a másirányú kiadásoknál inkább csökkenések mutatkoznak.

Örvendetes körülményként állapíthatjuk meg, hogy a Szövetség vagyon helyzete 1934-ben némiképpen javulás útján van. Ez évben 211.677 lej vagyonzaporulat mutatkozik, amellyel együtt 1 millió 259.912 lej a Szövetség vagyona, amelyből a különböző csoportoknak és a temetkezési alapnak bár követelésük van, de még így is 679.073 lei a Szövetség tiszta vagyona, amit igen tekintélyes eredménynek lehet minősíteni, ha figyelembe vesszük, hogy az 1930—1932. évek teljesen kimerítették a Szövetség minden tartalmát.

A Szövetség rendes bevételeivel kapcsolatban, ha egy általános tájékoztatást akarunk nyerni, megállapítható, hogy az összmozgalmunk keretében a tagok erkölcsi és anyagi támogatását illetően Szövetségünk az első helyet harcolta ki magának. Tagjaink folytonos küzdelmeiben a Szövetség nem kimélte az anyagi áldozathozatalt és ez a tény lehetővé tette a megszerzett jogok továbbra való megtartását, valamint új követelések érvényesítését.

A Szövetség megalakulása óta, 1919-től 1934. December 31-ig, beiratási díjakból, tagkönyvdíjakból befolyt 45.485.132 lej. Ezen időközben munkanélküli, beteg, utas, sztrájk, temetkezési, jogvédelmi és rendkívüli segélyekre kifizetünk 18.579.312 lejt, mely összeg az öszbevételek 40.84 százalékát teszi ki. Ha figyelembe vesszük, hogy a bevételek 20 százaléka a csoportoknál marad, úgy azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a szövetség az öszbevételek 39.16 százalékát használta fel propaganda, szaklap, szaktanács járuléka, csoportok szubvenciója, kerületi és helyi titkárságok, valamint a Szövetség irodájának fentartási költségeire. A fenti számok világosan beszélnek arról, hogy a Vasmunkás Szövetség szolid alapokon nyugszik, és az osztályharc szellemében nevelt vasmunkásságnak nélkülözhetetlen ir-
tőzvénye.

A központi vezetőségi ülés a jelentések letárgyalása után beható tanácskozás tárgyává tette a munkásság gazdasági helyzetét és kimondta, hogy a legmesszebbmenő aktivitást fejt ki a munkásság gazdasági helyzetének megjavításáért és a szakszervezeti élet kiépítéséért. Foglalkozott továbbá a vezetőség az egyesülési és gyülekezési jog kérdésével, továbbá a nemzeti munkavédelem törvényének alkalmazására vonatkozó azon intézkedésekkel, amelyek indokolatlanul sérelmesek a kisebbségi munkásságra nézve. Minthogy azonban ezek a kérdések az

összmunkásságra vonatkozólag általános jellegűek, ezért átiratban fordult az Országos Szaktanácschoz, hogy memorandum formájában tárja a sérelmeket a kormány tagjai elé és kéri azoknak orvoslását.

Végül a vezetőség felhívással fordul a Szövetség tagjaihoz és a csoportok vezetőségeihez, hogy ápolják és gondozzák egymás közt a testvéri szolidaritás eszméjét és a szervezett munkások közös erővel a Szövetséget erős hatalommá fejleszthessék hogy ezáltal a Szövetség tagjai részére a legszebb és legjobb eredményeket lehessen elérni.

Az aradi „Astra” gyári munkások szervezkednek

A hosszú idők folyamán át közönyösségben álló „Astra” gyári munkások, újra a szervezkedés terére léptek. A rabszolgasorssal végkép akarnak szakítani, de ennek előfeltételeként a jobb jövőt szervezett formájában vélik elérni. A néhány év előtti erős és tekintélyes mozgalomnak össze kellett omolnia a „bolseviki” korifeusok vezetése alatt, hogy azután most újból megszülessen azokon az egészséges alapelveken, melyeken a szociáldemokrácia alapszik. És most is még akadnak zavaros vízben halászok, akik ezt a 2500 főnyi — tehát szerepet játszó tömeget, — eltéríteni igyekeznek történelmi hivatásától és a szociáldemokrácia mesgyéjéről, amely egy új világhoz, a szocialista világ alkotásához vezet el. Ezek a zavaros vízben halászok lehetnek ugyan az igazgatóság, avagy a munkások érdekeitől távol álló idegen körök szolgálatában, ők nem változtatják immár meg a tömeg elhatározását, azon a címen, hogy céljaik elérésére bolseviki köntöst öltöttek fel. Nem változtatják meg a tömeg irányutját, azon indokér, mert ez a munkásosztály elég sok megpróbáltatásokon ment keresztül, és e megpróbáltatásokból leszűrhetette és le is szűrte maga részére a kellő tanulságot.

Eleget tanult már, hogy ovatos lehessen, a részére felállítandó ábrándképekkel szemben. Azok az ultraradikálisok, akik egy adott esetben kihasználhatták a még kellőképpen fel nem készült munkások lelkiismeretét, felmérhetetlen rosszat tettek a munkásosztálynak, mert ezeknek a tényeknek nyomán veszttek el a munkásosztály kivívott jogai és áldozathozatala. A munkásosztály történetének ezt a rut foltját a feledés homályába hadjuk, hogy alkalmunk legyen az aradi „Astra” gyári munkások jelenlegi eseményeit — amennyiben lapunk szűk kerete lehetővé teszi — felvázoljuk.

Az aradi szakszervezetek titkáranak, Cretu elvtársak, és a szakszervezetek vezetőinek kifejtett propagandájuk nyomán az „Astra” gyári munkásság a szervezkedés terére lépett. A megrendezett gyűléseken jelen volt nagyszámu tömegnek alkalom adatott arra, hogy tisztázza lelkiismeretét és szervezett formájában aztán megindulhasson, hogy a szolgaság köpenyegét magáról lerázza.

A munkások kollektív szerződéses viszonyt akarnak teremteni, amelynek keretében leromlott munkabéreiket és munkafeltételeiket új — a mai viszonyoknak megfelelő alapokra akariák helyezni. E célból a szükséges előkészületeket már meg is tették. A munkakonfliktusokat szabályozó törvény rendelkezéseinek megfelelően aláírták a delegátusok megbízó levelét és összeállították a memorandumot, melynek keretében a következő követeléseket támasztották fel:

A 8 órai munkaidő tiszteletbentartása, — a vasárnapi munkaszüneti törvény respektálása, — a pihenő szabadság törvény szerinti folyósítása, — az első 7 napra járó fizetés kiutalása betegség esetén, — a 14 napos felmondási idő betartása elbocsátás esetén, — a munkások egészségét és biztonságát célzó intézkedések megtétele, — a pénzbüntetések megszüntetése, — a munkabérek beosztása 4 kategóriában és minden kategóriába eső minimális munkabér meghatározása, — az akkord munkák eltörlése, — a munkabérek kifizetése megállapított időpontban minden levonás nélkül, — kimutatási jegyzék kiállítását a megdolgozott órákról, akkordról és százalékról, hogy a fizetés folyósítása előtt az érdekelt munkás ellenőrzést gyakorolhasson, fizetésének elszámolását illetően, — a túlórák felüldíjazása, — a fizetés folyósítása önköltségi áron, — előleg folyósítása 1000 lejig, mely kisebb részletekben vonható le, — a felszabadult tanulók IV.-k fizetési kategóriában való beosztása, — a gyári orvos részéről emebribb bánásmód, — a bizalmi rendszer elismerése, — a kölcsönös emberi bánásmód meghonosítása, — a tanulók foglalkoztatása csak saját szakmájukban és munkaidejük 6 órában való megállapítása, — Május 1. elismerése mint munkásünnep, — az elbocsátott

A Romániai Vas, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetségének zárszámadása az 1934-ik évről

Bevétel		Kiadás	
1. Beiratási díj	9935.—	1. Segélyek:	
2. Tagkönyvdíj	17610.—	a) Munkanélküli	353036.—
3. I. oszt. hetijárulék	1492224.—	b) Karácsonyi	11200.—
II. „ „	599952.—	c) Beteg	216577.—
III. „ „	499008.—	d) Temetkezési	112800.—
5 lejre leszállított jár.	42320.—	e) Utazási	5080.—
4. Temetkezési alap	2633504.—	f) Sztrájk	177629.—
5. Nemzetközi Vasmunkás Titkárságtól	245720.—	g) Rendkívüli	14456.—
6. Csoportok munkanélküli segély alapja:	33000.—	h) Jogvédelem	13875.—
Lupeni csoport	40000.—	2. Oktatás:	
Petrilai csoport	21830.—	Szaklap és könyvtár	111016.—
7. Visszafizetés az Építőmunkás Szövetségtől	300.—	3. Propaganda és szervezés:	
8. Készpénz 1933. évről	170701.16	a) Propaganda és szerv. költs.	62648.58
		b) Kiküldetés a szövetségnél	136403.—
		c) „ ker. titkárságoknál	27060.—
		d) „ csoportoknál	4357.—
		e) Vezetőségi és kongr. költs.	107016.—
		f) Szaktanácsai járulék	95007.50
		4. A csoportok 20 százaléka	432492.08
		5. Fizetések:	
		a) A szövetségnél	338460.—
		b) Kerületi titkárságoknál	50195.—
		c) Csoportoknál	93236.—
		6. Lupeni Otthon vásárlása	481891.—
		7. Petrilai csoport munkanélküli alap visszafizetés	74454.—
		8. Különbféle kiadások:	
		a) Járulékokból 6 bani	12326.94
		b) Lakbér	50750.—
		c) Fűtés és világítás	9564.10
		d) Nyomatványok	13193.—
		e) Posta és irodaköltség	30402.50
		f) Társadalom Bizt. jár.	8036.—
		9. Visszafizetés a csoportoknál	124272.54
		10. Visszafizetés a csoportoknak	262970.46
		11. Különbfélek	6942.36
		12. Készpénzmaradv. 1934. dec. 31-én	3775.—
			250664.92
			3172600.16
			3172600.16

A Romániai Vas, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetségének 1934-ik évi vagyommérlege

Vagyon		Teher	
1. Készpénzállomány	250664.92	1. Követelések:	
2. Követelések:		a) Csoportok követelése	35261.24
a) Építőmunk. szöv.-nél	8348.—	b) Lupeni csop. munkan. segélyal.	40000.—
b) Munkás Banknál	11000.—	c) Petrilai „ „	19330.—
c) Zsilvölgyi ker. titkárs.	10000.—	d) Úvegesmunkás alap	7362.82
d) 14 csoportnál	559078.62	e) Temetkezési alap	478385.—
e) Kolozsvári csoport	230000.—	2. Vagyonáhozát 1933. évről	580839.06
3. Leltár:	818426.62	3. Maradvány 1934. évben	467395.90
a) Leltári készlet	69300.—		211677.58
b) Könyvtár	31007.—		
c) Nyomatványok	10000.—		
d) Tagkönyvek	6060.—		
4. Lupeni Otthon	1'6367.—		
	74454.—		
	1259912.54		679073.48
			1259912.54

munkások visszavétele, — az elbocsátások megszűnése.

A tanulmányaikat befejezett ifjúk 1 évig való alkalmazása, — és munkaruha folyósítása a folytonos tüzzel és mocskos helyeken dolgozó munkások részére.

Ezeket a követeléseket az „Astra” gyári munkások április 3., 4., 5. és 14-én tartott gyűléseiken határozták el, mely alkalommal megválasztották a tárgyalóbizottság tagjait is.

Semmi kétség nem merül fel aziránt, hogy e követelések valóra is fognak válni, mert ezek reális szükségleteket fejeznek ki, és az igazság alapjára vannak helyezve. De a jogok kiküzdésének előfeltétele a szolid alapokon nyugvó **szervettség**.

Súlyos balesetek az U. D. R. resicai üzemeknél

Az U. D. R. Resicai vállalatainál a gyakori balesetek és szerencsétlenségek mindenki előtt immár közömbösé vált.

Mindenhol előfordulhatnak balesetek, azonban az U. D. R. vállalatnál felháborítóan sűrűn fordulnak elő. Ha valaki fáradságot venne magának, hogy megszámlálja a még ép kezű és sértetlen lábú munkások számát, alig találna 40 százalékot a néhány ezer munkásiétszámból. A balesetek következményeiből azt a felháborító tényt is le kell szögezni, hogy minden egyes baleset kivizsgálásánál mindig a munkás gondatlanságát állapítják meg.

Kívánatos volna, hogy azok a mérnök urak, akiket

az U. D. R. minden évben tanulmányuttra küld ki a külföldre, tanulmányoznak egyszer a munkások biztonságát célzó intézkedéseket és néz térjenek mindig azzal a megálapítással haza, hogy az U. D. R. munkásainak bérei magasak, mellyel szemben a munkateljesítmény alacsony. A racionalizálás alatt mi nem a munkaerő nagyobb foku igénybevétele, valamint a munkás idegrendszerének végleges tönkretételét értjük, hanem értjük alatta a munkafolyamat módszerének könnyebbítését, a modern, jó típusu termelőgépek üzembehelyezésével. Az U. D. R., vállalatnál azonban ép az ellenkezője történik; bevezettek ugyanis hibás alapokon nyugvó racionalizálást. A munkások egészsége és biztonsága nem játszik szerepet, hiszen parlagon heverő olcsó munkaerő bőven van. Fentiek igazolására elég ha az utóbbi baleseteket szemléltetjük, amelyek az U. D. R. vállalataiban rokkantá vált munkások seregét növelik.

Április hó 9-én (kedd) Kilványa Mátyás a stancni-gépnél, balkezén olyan súlyos balesetet szenvedett, hogy sürgős két esetbeni orvosi műtétnek kellett magát alávetnie. Az orvosi műtétek után súlyos komplikációk állottak elő. Nevezett munkás 30 éves, családos, egy gyermek apja. A baleset az A/3 osztályban történt, amely osztály a gyakran előforduló balesetek számáról vált híressé, mert itt elképzelhetetlen állapotok uralkodnak és a szegényteljes bajcsárrendszer határtalan. Kilványa Mátyásnak egyszerre 3 stancni-gépen kellett dolgoznia. Őt terhelte tehát a baleset miatti felelőség, mert elkapta egyik gép a balkezét? Nem! A felelőséget a rendszerben, tehát az U. D. R. vállalatban kell keresni. Ugyancsak azon a héten történt még egy baleset

a mozdonyosztályon. Egydarulanc elszakadt, minek következtében a láncon függő mozdony fala ledől és maga alá temette Lindmayer Ioan munkás szakársat.

A szerencsétlen munkás lábcsonttörést és súlyos belső zuzódást szenvedett. Kórházba utalták, azonban életbenmaradásához az orvosok kevés reményt fűztek. Időközben helyzete némileg javult és életbenmaradásához himni lehet.

Vajjon mikor fogja az U. D. R. vállalat igazgató-sága megtenni a szükséges lépéseket, hogy elháríttassanak az üzemekben előforduló gyakori bal-esetek?

A Romániai Vas, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetségének 1934. évi tagforgalma

Folyósz.	CSOPORT	Negyedévenkénti átlagos taglétszám				A beiratkozott új tagok száma 1934-ben
		I.	II.	III.	IV.	
1	Anina	303	288	277	283	28
2	Aninoasa	127	133	145	148	20
3	Azuga	51	51	52	53	2
4	Arad	21	21	22	22	1
5	București	82	74	76	84	32
6	Bocșa Română	242	346	325	278	173
7	Brașov	186	186	264	353	357
8	Brăila	64	29	28	28	13
9	Bușteni	26	26	22	22	—
10	Cluj	325	377	379	398	144
11	Crișeni	92	90	91	93	2
12	Câmpina	20	20	21	21	—
13	Cernăuți	20	20	21	21	1
14	Dicioșanmărtin	23	23	23	23	2
15	Ferdinand	20	21	20	21	—
16	Giurgiu	146	96	96	85	3
17	Hunedoara	190	190	190	190	—
18	Lonea	107	100	102	102	2
19	Lupeni	454	447	448	462	45
20	Mediaș	20	20	20	20	—
21	Nădrag	120	102	96	92	5
22	Oradea	20	20	21	21	13
23	Petroșani	120	114	120	126	20
24	Petřila	88	70	70	70	5
25	Ploești	49	21	21	21	49
26	Reșița	2987	3022	3151	3247	704
27	Satu-Mare	20	20	21	22	3
28	Turda Sticlar	45	35	35	47	14
29	Turda Metal	20	20	20	20	—
30	Tomești	21	21	21	21	—
31	Topleți	20	20	20	20	—
32	Trg. Mureș	20	27	21	21	7
33	Timișoara	—	—	—	21	8
34	Uioara	20	20	20	20	—
35	Vulcan	55	55	55	61	9
36	Zernești	108	103	76	72	73
Összesen .		6232	6228	6390	6609	1735

Nyomor icszék Galatón

Galati „Titan” fémlémezgyári munkások nyomoruságos életviszonyairól hoz panaszos levelet címünkre a posta. A középkort is megszégyenítő állapotokról számol be a levél. A fizetéseket már alacsonyabbra már nem is lehetne szállítani, mert akkor a szősoros értelemben véve éhen fordulnának fel az emberek és nem lenne igavonóbarom a gyár részére. Családos ipari szakmunkások havonta 1100—1200 lej keresetből kell élieniük, mely keresetből még levonják a tüzkörűli munkáknál szükséges keztyűk árát. A gyárban a legnagyobb diktatura uralkodik, a bánásmód embertelen a munkásokkal szemben. A munkástörvények rendelkezéseit egyáltalán nem tartják be, dolgoznak túlórákban és ünnepeken százalék nélkül. És ha valaki jogait meri kérni avagy panaszt mer emelni, akkor jön a szigorú megtorlás. Az igazgatótól kezdve az utolsó hivatalnokig, üldözik, szidalmazzzák, bolsevikinek mondják az illető munkást és kirugással orvosolják a felszínre hozott sérelmeket.

A munkások ilyen állapotok közepette maguk is természetesen nem állnak az erkölcsök valami magas színvonalán. Éhezettől lerongyolódva a betegségek csiráit magukban hordva tengetik sivar életüket. Az is megtörténik, hogy egymás élelmiszert ellopják, mert az éhség erre hajtja őket.

Végül azonban állapítsuk meg, hogy mindezen állapotoknak elsősorban kik az okai? A munkások! Még olyan rabszolgatartó nem volt, amelyik önként szabadította volna fel az embereket a rabszolgaságtól — ha azok nem harcoltak érte. A „Titan”-üzem igazgató-sága sem fogja a munkások helyzetét önként megjavítani, ellenkezőleg inkább még rosszabbítani fogja. A munkásokon van a sor! Szervezkedjenek és együttes erővel vessenek gátat a háttartalan kizsákmányolásnak!

KÖZGYULÉSEINK

Tekintettel, hogy lapunk rajtunk kívül álló okok miatt nem jelenhetett meg, így a csoportok közgyűléseinek közlése is mulasztást szenvedett. Ugyancsak a lap megjelenése miatt jelen számunkban anyagtorlódas van és így a közgyűlések tudósítását kénytelenek vagyunk csak rövid kivonatokban közölni.

ANINA. Aninai szaktársaink március hó 10-én jól látogatott közgyűlést tartottak. A jelentések megtétele és tudomásulvétele után a központi vezetőség nevében megjelent Lindner szaktárs üdvözölte az aninai szaktársakat, majd tartalmas beszéd keretében foglalkozott a munkásság gazdasági helyzetével és rámutatott, hogy egyedüli út a szervezkedés, amelyen keresztül a munkásság a maga erejére támaszkodva teremthet jobb sorsot magának. A figyelemmel és lelkesedéssel fogadott beszéd után a következő vezetőséget választotta meg a közgyűlés: Elnök: Craiovan Constantin, alelnök: Argint Ioan, pénztáros: Snovák József, jegyzők: Varga András és Baly Venzel, könyvtárosok: Ungurean Nicolai és Suchoparek Ferdinand, ellenőrök: Kohrus Antal, Pipal Ferenc és Patzelt Oszkár és ezenkívül 10 tagból álló választmányt.

VULCAN. Itteni szaktársaink február 17-én tartották évi közgyűlésüket, Buzdugan szaktárs elnöke mellett. Az üdvözlő beszédek elhangzása után Buzdugan szaktárs a csoport múlt évi működéséről tart beszámolót és Zolyomi szaktárs a pénztári jelentést terjeszti elő. A jelentések tudomásul vétele után a szövetség nevében Gärbovean szaktárs üdvözli a közgyűlést és kimerítő előadást tart a munkásmozgalom feladatairól. A vezetőség választása során a következő szaktársak nyertek tisztséget: Elnök: Buzdugan Vilmos, alelnök: Téglás Gábor, jegyző: Oprean Petru, pénztárnok: Zolyomi Ferenc, könyvtárnok: Benkő György és ezenkívül 9 vezetőségi tagot választottak.

LONEA. A lonyai csoport közgyűlését Kiss szaktárs nyitotta meg. Meleg szavakban üdvözölte a megjelenteket, majd ugyancsak Kiss szaktárs a csoport mozgalmi tevékenységéről számol be és Hajdu szaktárs a pénztári, Latkulik az ellenőri és Imre szaktárs a könyvtári jelentést terjesztik elő. Többek hozzászólása után a közgyűlés a jelentéseket tudomásul vette és az új vezetőség megválasztására tért át. Elnök Piss Sándor, alelnök Hajdu Albert, pénztáros Hajdu József, jegyzők: Szatori Oszkár és Viznyovszky Gyula, könyvtárnok Imre János. Vezetőségi tagok: Klemencsics Stefan, Bálint Jenő, Gagi András és Tóth Lajos. Ellenőrök: Gráva János, Jekl József és Latkulik Ferenc.

LUPENI. Itteni szaktársaink a tagok nagyszámú jelenléte mellett tartották közgyűlésüket. A gyűlés Moldovan elnök szaktárs lendületes beszéde vezette be; szívélyes szavakban üdvözölte a megjelent vendégeket, majd kegyeletes szavakban emlékezett meg a múlt évben elhalt szaktársainkról.

Moldovan szaktárs tartalmas és minden irányban kiterjedő jelentésben nszmolt be a vezetőség múltévi működéséről. A pénztári jelentést Anger szaktárs terjesztette elő. A jelentések a csoport erőteljes előrehaladásáról tanuskodnak, ami mindenesetre dicőségére válik az összes lupeni szaktársaknak. A jelentések tudomásul vétele után Gärbovean szaktárs üdvözölte a közgyűlést. Az új vezetőség választása során a következő szaktársak választottak meg: Elnök Moldovan Márton, alelnök Benedek József, jegyző Borca Nicolae és Farkas Imre, pénztárosok Anger Ferenc és Besenyei András, vezetőségi tagok: Wagner János, Maxim Dániel, Matescean Traian, Moldovan Sándor, Bercovics Ferenc és Réti János, felügyelő bizottság: Kolozi József, Bodó András és Bati Constantin.

Kiemelkedő tényként említjük, hogy az Imser daldárdájának felkészültségéről tanuskodó közreműködése lelkes és felemelő hangulatot kölcsönzött a közgyűlés folyamatának. A közgyűlést Moldovan szaktárs lelkesítő szavai zárták be.

PETROȘENI. A petroseni közgyűlést Gärbovean szaktárs, mint a csoport elnöke nyitotta meg. Moldovan szaktárs, mint a központi vezetőségnek tagja, annak nevében, valamint a kerületi szaktanács részéről üdvözli a közgyűlést. A jelentések sorát Gärbovean szaktárs nyitja meg, beszámol a csoport mozgalmi tevékenységéről. Groch szaktárs a pénztári helyzetről, Szigeti és Pecán az ellenőri- és Páll szaktárs a könyvtári jelentést terjesztik elő. A jelentésekhez többen szólottak hozzá, majd a közgyűlés

az új vezetőséget választotta meg. Elnök Gärbovean Simon, alelnök Kiss János és Szőke János, jegyzők: Droblics István és Horváth János, pénztárosok: Groch Ferdinand és Fritz Károly, könyvtáros Páll Ede, ellenőrök: Imecs Tamás, Jank Ioan és Schneider János. Vezetőségi tagok: Medgyesi Dezső, János Lajos, Dalsan Dumitru, Brettfeld Sándor és Novák György.

PETRILA. Petrilai csoportunk március 24-én tartotta meg évi közgyűlését Biró szaktárs elnöke mellett. Az üdvözlések után a csoport múltévi mozgalmairól Biró szaktárs tartott részletes beszámolót. Berecz szaktárs a pénztári jelentést, Albu és Morariu szaktársak az ellenőri jelentést terjesztik elő. Gärbovean szaktárs tartalmas előadása után a közgyűlés a következő szaktársakat választotta meg: Elnök Biró János, alelnök: Forró József és Sirbu Ioan, jegyző Szedlacssek Géza, pénztáros Berecz Károly, ellenőrök: Podráczki Béla, Varga Kelemen és Serban Ferenc.

Zernești. A zernești csoport Március hó folyamán, jól látogatott taggyűlést tartott. A vezetőség részletes beszámolót tartott, egy mozgalmi részt illetően, mint az anyagi helyzetről. Az előterjesztett beszámolóhoz és pénztári jelentéshez többen szólaltak hozzá; majd a gyűlés megállapítja, hogy a vezetőségi tagok között vannak olyanok is akik kötelezettségüknek nem felelnek meg, azért elhatározták, a vezetőség újjászervezését, illetve kiegészítését az alábbiak szerint; Elnök Dan Andrei, alelnökök Lupu Gheorghe és Bălăscău Gheorghe, titkár Velcea Dumitru, pénztárnok Fazekas György, könyvtárnok Comsa Anton. Vezetőségi tagok: Kremplés Franz, Pagu Stefan, Pernel Cristian, Flecuș Victor, Niscov Stefan, Oncea Gheorghe, Kodó István, Boca Ioan, Ellenőrzőbizottsági tagok: Dán Mihály, Albu Ioan, Manole I. Minea, Tärnovean Nicolae, Roman Nicolae.

Aninosai szaktársaink március hóban tartották évi közgyűlésüket. Crăciun elnök szaktárs üdvözölte a jelenlevőket, valamint a különböző szervezetek nevében megjelent vendégeket.

A csoport múlt évi működéséről Crăciun szaktárs számolt be. A pénztári jelentést Catinta szaktárs, az ellenőri jelentést Tărsi és Bogya szaktársak terjesztették elő, Moldovan szaktárs, mint a központi és kerületi szaktanács képviselője üdvözölte a közgyűlést és ismertette az általános helyzetet.

Az új vezetőség során a következő szaktársak megválasztva: Elnök Crăciun Jenő, alelnök Wechter Ferenc, titkár Péter József, pénztáros Căntina Lázár, választmányi tagok: Szedlacssek László, Karácsonyi József, Bálint Sándor, Talmajer Antal, Crisan Avram és Kántor József ellenőrző bizottság: Crisan Simion, Bogya Elek és Eget-Boros Sándor. Könyvtáros Bevez Rudolph. Kiseb helyi ügyek tárgyalása után a közgyűlés véget ért.

Pretsch József

Súlyos veszteség érte a csehszlovákiai német vasmunkás szövetséget. Szövetségünkhez érkezett gyászlevél, azt a szomorú hírt adja tudunkra, hogy Pretsch József szaktárs a Komotau-i német Vasmunkás Szövetség titkára meghalt. Pretsch József személye ismeretes volt a romániai vasmunkások előtt abból az alkalomból, amidőn szövetségünk kongresszusán részt vett. A csehszlovákiai szakszervezeti mozgalmak terén Pretschnek kiváló érdemei voltak. Fáradhatatlan munkálkodása nagylendületet adott a munkásság harci készségének, miáltal a csehszlovákiai német munkásság úgy szociálpolitikai vonatkozásban, mint gazdasági érdekeinek előbbrevitelében kiküzdötte a méltó helyét. Pretsch szaktárs személyisége mindenütt ahol megfordult, tiszteletet és megbecsülést váltott ki. Szónoki képessége, éles szocialista meglátása, gyakorlati munkássága, mozgalmi tapasztalatai valóban predestináltak őt arra a vezetői pozícióra, amelyre évtizedeken keresztül eloglalt. A Romániai Vasmunkás Szövetség távirat útján fejezte ki részvétét a komotau-i vasmunkás szövetséget ért súlyos veszteséget.

Olvassátok és terjesszétek az „ELŐRE“-T